вх. № ДГ-46 /09.08.18г

Становище

От доц. д-р Диян Петков Георгиев от Институт по планинско животновъдство и земеделие-Троян, член на научно жури назначено със заповед № НП-07-26 от 21.06.2017 г. на Председателя на Селскостопанска Академия

Относно: Участие в конкурс, обявен в ДВ бр. 35 от 24.04. 2018 г. на гл.ас. д-р Ирина Николова Станева за заемане на академична длъжност „Доцент", за нуждите на Институт по овощарство-Пловдив в професионално направление 6.1. „Растениевъдство" по научна специалност „Агрохимия" (04.01.04).

Кандидатката е представила всички необходими документи, съгласно утвърдените в ССА „Процедурни правила за условията и реда за прием и обучение на докторанти и придобиване на научни степени, заемане на академични длъжности и атестации".

През 1999 г. гл.ас. д-р Ирина Станева завършва магистърска степен по химия в Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски".

Ирина Николова Станева е назначена като химик през 2002 г. в Институт по овощарство – Пловдив. От 2003 г. до 2009 г. започва научната си дейност като асистент в същия институт. През 2015 г. защитава докторска дисертация на тема: „Влияние на сортоподложкови комбинации върху усвояването на минерални хранителни вещества от черешата *(Prunus avium, L.)* в условията на микронапояване и фертигация".

Гл.ас. д-р Станева има добра езикова подготовка по английски език, което ѝ дава възможност да специализира в лаборатория по химия при Университет „Сапиенца"-Рим, лаборатория по биология при Изследователски институт по овощарство – Рим и Институт по природни ресурси и агробиология – Севиля, Испания.

Областта на изследванията на кандидатката е свързана с определяне съдържанието на минералните хранителни елементи в растения и почви, агротехниката при череши, малини, ябълки и други овощни видове.

Ирина Станева е участвала в 27 научно-изследователски проекта, от които 3 са международни, 3 са към МОН и 21 към ССА. Научната продукция, с която тя участва в конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент" включва 32 броя публикации, от които 1 брой е в списание с импакт фактор (IF), в международни научни списания с импакт ранг (SCOPUS) - 6 броя, в реферирани и индексирани в световни вторични литературни източници (Google Scholar) – 11 броя, в български научни списания – 6 броя, в сборници от международни научни форуми – 1 брой, доклади от международни научни форуми – 1 брой, в сборници от национални научни форуми – 4 броя и в научно-популярни списания – 2 броя.

Дяловото участие на гл.ас. д-р Ирина Станева е разпределено по следния начин:

- Самостоятелни публикации –5 бр.;
- Като първи автор – 10 бр.;
- Като втори автор – 4 бр.;
- Трети и следващ автор – 17 бр.

Общият IF на научните публикации във връзка с конкурса за избор на академична длъжност „доцент" е 2.71.

Трудовете ѝ са познати на специализираната научна общност, за което говорят 33 цитирания, от които 13 в списания с IF (използвани база данни: Scopus и Web of Science), 2 броя в книги, 11 броя в списания без импакт фактор/ранг, в сборници от научни форуми 1 брой, в дисертационни и хабилитационни трудове - 6 броя.

Трябва да се отбележи, че кандидатката е член на научния колектив, който е победител в Конкурс за иновации на Международен Панаир – Пловдив, в раздел „Технологии за растениевъдството“, разработил „Технология за интензивно отглеждане на череши“.

Широко мащабната научно-изследователска работа извършена от гл.ас. д-р Ирина Станева е отразена в значими научни приноси.

Неоспоримо е постижението относно разработената модификация за микродифузионно определяне на азот в растителен материал, отличаващ се с лек аналитичен ход, надежност и икономичност. Подходящ е за контролни и масови анализи в агрохимическата практика.

Конструираните модели на линейна регресия при определяне степента на промените в съдържанието на азот, фосфор, калий, калции и магнезии без приложено минерално и органично торене е важен подход при отглеждането на ябълки при условията на биологично и интегрирано производство на плодове.

Правят впечатление разработките на оригинални режими за фертигация при черешата и малината в резултат, на което са уточнени торовите норми, дози и срокове. Проследено е усвояването на торовете от различните сортоподложкови комбинации при черешовите дървета. Доказано е, че фертигацията поддържа постоянни и достатъчни концентрации на минерални елементи в активния почвен обем и осигурява оптимално минерално хранене на културните растения, без опасност от замърсяване на подпочвените води.

От особена полза за съвременното овощарство е установената зависимост между сумата на активните температури и настъпването на фенофазите на цветообразуване при черешата, както и факта, че началото и продължителността им са в зависимост от сортоподложковата комбинация.

Регистрирана е много вероятна физиологична несъвместимост между сорт Bigareaux Burlat и подложката Camil, дължащ се на слабото извличане на минерални хранителни вещества, определящ слабия растеж на дърветата от тази сортоподложкова комбинация.

Установено е, че балансираното минерално хранене на черешовите дървета през двуседмични интервали поддържа постоянни нивата на минерални хранителни вещества в почвата.

Направено е обстойно изследване на динамиката на хранителните елементи през целия вегетационен период при три сорта ябълки (Ърли Женева, Мелроуз и Джърси ред) като са изведени корелационни зависимости между времето и количеството на хранителните елементи азот, калий, фосфор, калций и магнезий. Чрез регресионни уравнения съдържанието им може да се прогнозира с висока степен на достоверност.

Анализирано е съдържанието на минерални хранителни вещества при малината през основните фенофази (интензивен растеж, цъфтеж и узряване на плодовете) при различни поливни норми.

Проследено е, че отделните видове плевели в питомник акумулират различни концентрации от съответните хранителни елементи като е установено, че с плевелите износът на хранителни вещества е около два пъти по-голям от този на културните растения.

От важно значение за овощарството са разработените елементи от технология за отглеждане на малини в равнини условия.

С висока научна и приложна стойност е проучването на вегетативните и репродуктивни прояви на ябълковия сорт Грени Смит върху подложка М 9, формиран по системите Стройно вретено, Солен и Вертикална ос. На база получени резултати се

препоръчва формирането на сорта върху подложка М 9 да се извършва по системата Вертикална ос.

За особена заслуга на кандидатката считам доказването, че неподходящата резитба спира растежа на слаборастящите дървета върху Gisela 5, независимо от осигурените им подходящи условия създадени чрез микронапояване и фертигация.

Впечатляващо е изследването, което установява, че силнорастящите подложки (Дива череша) извличат по-силно минерални хранителни вещества в сравнение със слаборастящите, като степента на извличане зависи и от сортоподложковата комбинация.

Познавам отдавна гл.ас. д-р Ирина Станева. Кандидатката притежава много добра теоретична и методична подготовка, висока активност и отговорност при извеждане на научните експерименти. Проявава изключителна любознателност към новостите на съвременното овощарство и умее да работи в екип.

Заключение

Извършената научно-експериментална работа в научната продукция от Ирина Николова Станева е достатъчна по обем и смятам, че тя е изграден и прецизен специалист, който много добре прилага и популяризира своите знания и резултати.

Имайки в предвид научните и научно приложни резултати и постижения, съдържащи се в нейните разработки, считам, че отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника за прилагането му и препоръчам на уважаемите членове от научното жури да гласуват положително за присъждане на Ирина Николова Станева на академичното звание „Доцент" по научна специалност „Агрохимия" (04.01.04).

Изготвил становището:
(Доц. д-р Диян Георгиев)

09.08.2018 г.
гр. Троян